

УДК: 331.105:658.3

Лазоренко Л.В., д.е.н., доц.
Державний університет
телекомунікацій

МОДЕРНІЗАЦІЯ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ ЗВ'ЯЗКУ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

У статті розкрито роль управління соціально-економічним розвитком підприємств зв'язку в умовах цифрової економіки. Зроблено оцінку системи управління персоналом підприємств зв'язку. Визначено кореляційну залежність між рентабельністю і окремими складовими соціально-економічного розвитку. Проаналізовано модель соціальної відповідальності підприємств зв'язку. Запропоновано основні напрями модернізації соціально-економічного розвитку підприємств зв'язку в умовах цифрової економіки.

Ключові слова: підприємства зв'язку, соціально-економічний розвиток, цифрова економіка, кореляційна залежність, продуктивність праці.

Постановка проблеми. Соціально-економічний розвиток будь-якого підприємства є невід'ємною умовою його успішного функціонування. Особливо важливим є соціально-економічний розвиток для підприємств зв'язку, оскільки їх діяльність спрямована виключно на забезпечення соціальних благ населення та бізнес-структур.

Соціально-економічний розвиток підприємств зв'язку повинен базуватися на постійному моніторингу ринку послуг зв'язку та удосконалення їх технологічної складової. Крім того, не слід залишати поза увагою і виключно соціальну складову, яка забезпечує постійне підвищення ефективності діяльності підприємств даної галузі. Також до соціальної складової належить і соціальна відповідальність підприємства, яка має суттєвий вплив на суспільство, сприяє підвищенню іміджу підприємства. Особливого значення соціальна відповідальність набуває для підприємств мобільного зв'язку, оскільки їх діяльність та їх прибутковість і, взагалі, процес існування на ринку дуже сильно залежить від їх репутації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема дослідження соціально-економічного розвитку підприємств привертає дедалі більшу увагу науковців різних країн. Серед зарубіжних дослідників, які глибоко вивчали дану проблему, варто виділити Л. Альбаредо, Р. Анкоффа, І. Ансоффа, Дж. Араса, Л. Бартола, С.Л. Вартіка, А. В. Вільямса, Д. Вуда, Дж. Колімана, П.Л. Кохрана, Г. Мінцберга, М. Портера, Д.Л. Свансона, Б. Селігмана, В.С. Фрідека, М. Швартца. Вказані питання також знайшли своє відображення в працях вітчизняних науковців, таких як О.В. Апарова, О.В. Балахонова, Д.О. Баюра, С.М. Боняр, О.П. Ващенко, О.В. Виноградова, Д.А. Горовий, О.С. Гудзь, О.Ю. Гусева, Г. В. Диха, Г.А. Дмитренко, В.К. Збарський, І.М. Зеліско, К.С. Каймашніков, З.С. Каїра, О.А. Князева, О.І. Ковтун, Д.Г. Лук'яненко, Т.Б. Надтонка, А.П. Наливайко, О.В. Пирог, В.С. Пономаренко, О.В. Раєвнева, М.С. Римкіна, Р.В. Севастьянов, Л.С. Селіверстова, А. Сичова, Н. Сичов, П.А. Стецюк, В.Г. Сумцов, Т.В. Сьомкіна, І. В. Тюха, Р.В. Фещур, З.Є. Шершньова та ін.

У результаті проведеного дослідження соціально-економічного розвитку підприємств зв'язку було визначено, що методи його оцінки не повною мірою відповідають сучасним вимогам і умовам діяльності підприємств в галузі телекомунікацій, оскільки не завжди враховують специфіку даної сфери.

Метою дослідження є визначення особливостей оцінки соціально-економічного розвитку підприємств зв'язку в умовах цифрової економіки.

Виклад основного матеріалу. В умовах цифрової економіки підприємствам необхідно провадити таку діяльність, яка б за будь-яких умов сприяла зміцненню їх

конкурентоспроможності забезпечувала б постійний соціально-економічний розвиток. Оскільки мова йде про підприємства зв'язку, то їм для проведення ефективної діяльності необхідно зосередитися на технологічному аспекті, оскільки їх конкурентоспроможність прямопропорційно залежить від наявної технічної та технологічної бази.

Одним з напрямів утримання своїх конкурентних позицій і забезпечення стабільного розвитку підприємств зв'язку в сучасних умовах є запуск технології 4G і 5G. Для цього потрібен кваліфікований персонал, відвідна сума фінансових ресурсів та смуга діапазоном хоча б 2x10 МГц.

На кафедрі менеджменту Державного університету телекомунікацій були проведені дослідження, які показали розбіжність готовності сприйняття 4G і 5G технологій населенням України. Так, населення великих міст мають можливості, потреби і готові до впровадження 4G і 5G технологій, тоді як населення сіл селищ і невеликих міст такої готовності не мають. Це пояснюється обмеженнями у вмінні користуватися смартфонами, через похилий вік або просто відсутність потреби, а також низьку платоспроможність сільського населення.

Було проведено дослідження системи оплати праці працівників підприємств мобільного зв'язку України, в результаті якого встановлена суттєва розбіжність оплати праці працівників базової ланки управління та топ-менеджерів, а також має місце значна розбіжність розміру заробітної плати співробітників підприємств мобільного зв'язку м. Києва та регіонів (табл. 1).

Таблиця 1

**Чисельність працівників ПрАТ «Київстар», ПрАТ «ВФ-Україна»,
ТОВ «Lifecell» за 2015-2016 рр., осіб [1-3]**

Назва підприємства	2015 р.	2016 р.
ПрАТ «Київстар»	2954	2723
ПрАТ «ВФ-Україна»	2851	3209
ТОВ «Lifecell»	920	1022

Для розробки напрямів модернізації управління соціально-економічним розвитком підприємств зв'язку визначено тісноту залежності між окремими його показниками за допомогою кореляційного аналізу. Розраховано коефіцієнт кореляції та коефіцієнт детермінації залежності рентабельності діяльності підприємства від ефективності соціальних інвестицій, продуктивності праці співробітників та ефективності інвестицій в екологічні інновації, а також зроблено оцінку кореляційної залежності між рентабельністю діяльності підприємства і інтегральним показником його соціально-економічного розвитку (табл.2, рис. 1).

Таблиця 2

**Кореляційна залежність між рентабельністю діяльності та показниками складових
соціально-економічного розвитку підприємств мобільного зв'язку**

Показники	ПрАТ «Київстар»	ПрАТ «ВФ-Україна»	ТОВ «Lifecell»
Коефіцієнт кореляції ефективності соціальних інвестицій	0,80	0,82	0,86
Коефіцієнт кореляції продуктивності праці	0,86	0,86	0,5
Коефіцієнт кореляції ефективності інвестицій в екологічні інновації	0,18	0,65	0,86

За результатами розрахунків встановлено, що кореляційна залежність між рентабельністю діяльності та показниками складових соціально-економічного розвитку підприємств мобільного зв'язку є достатньо тісною за винятком залежності рентабельністю діяльності ПрАТ «Київстар» та ефективністю інвестицій в екологічні інновації. Це

пояснюється тим, що товариство вкладило значні кошти в дану сферу раніше і на сьогодні має потужну інноваційну базу, яка дозволяє йому здійснювати свою діяльність без суттєвої шкоди для навколишнього середовища.

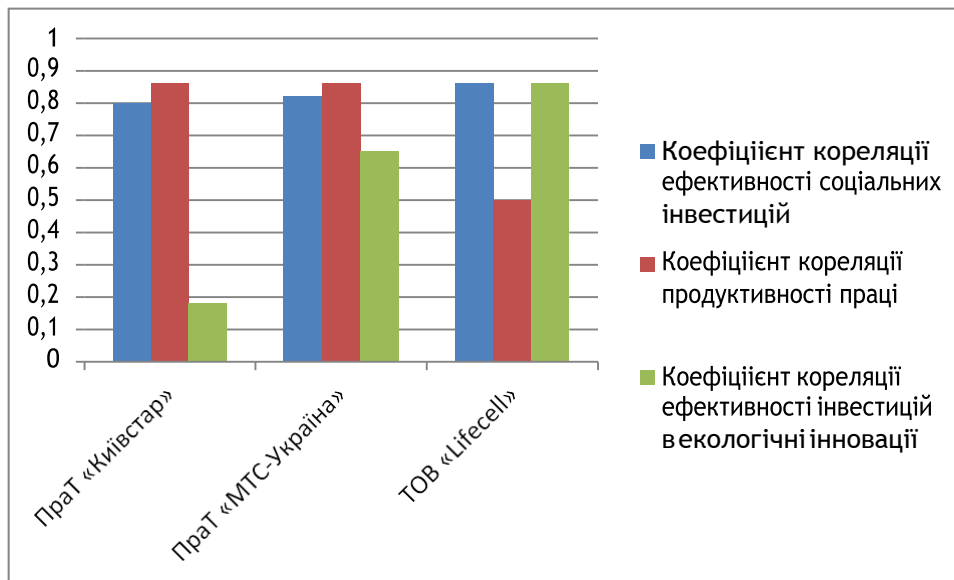

Рис. 1. Кореляційна залежність між рентабельністю діяльності та показниками складових соціально-економічного розвитку підприємств мобільного зв'язку

Виявлено, що рентабельність діяльності ПраТ «Київстар» достатньо сильно залежить від продуктивності праці співробітників та ефективності соціальних інвестицій, тоді, як залежність від ефективності інвестицій в інноваційну діяльність незначна і становить 3,24%. Рентабельність діяльності ПраТ «ВФ-Україна» суттєво залежить також від продуктивності праці співробітників та ефективності соціальних інвестицій, що стосується ефективності інвестицій в інноваційну діяльність, то виявлена залежність не значна. Відповідно до залежності рентабельності діяльності ТОВ «Lifecell», то має місце залежність від ефективності соціальних інвестицій та інвестицій в екологічні інновації, тоді, як залежність від продуктивності праці значно менша і складає 25,00%.

З'ясовано, що соціально-економічний розвиток підприємств мобільного зв'язку дуже тісно залежить від рентабельності їх діяльності: коефіцієнт кореляції відповідно складає 0,95, 0,87, 0,92. Коефіцієнт детермінації показує відсоткову залежність цих показників, яка становить відповідно 90, 76 і 85 %. (табл.3, рис. 2).

Доведено, що для підвищення рівня соціально-економічного розвитку підприємств зв'язку, необхідно значну увагу приділяти соціальним інвестиціям та продуктивності праці, що у комплексному поєднанні забезпечить високу їх конкурентоспроможність та ефективність діяльності.

Залежність рентабельності діяльності від окремих складових соціально-економічного розвитку підприємств мобільного зв'язку

Показники	ПрАТ «Київстар»	ПрАТ «ВФ-Україна»	ТОВ «Lifecell»
Коефіцієнт детермінації ефективності соціальних інвестицій	0,64	0,67	0,74
Коефіцієнт детермінації продуктивності праці	0,74	0,74	0,25
Коефіцієнт детермінації ефективності інвестицій в екологічні інновації	0,03	0,42	0,74

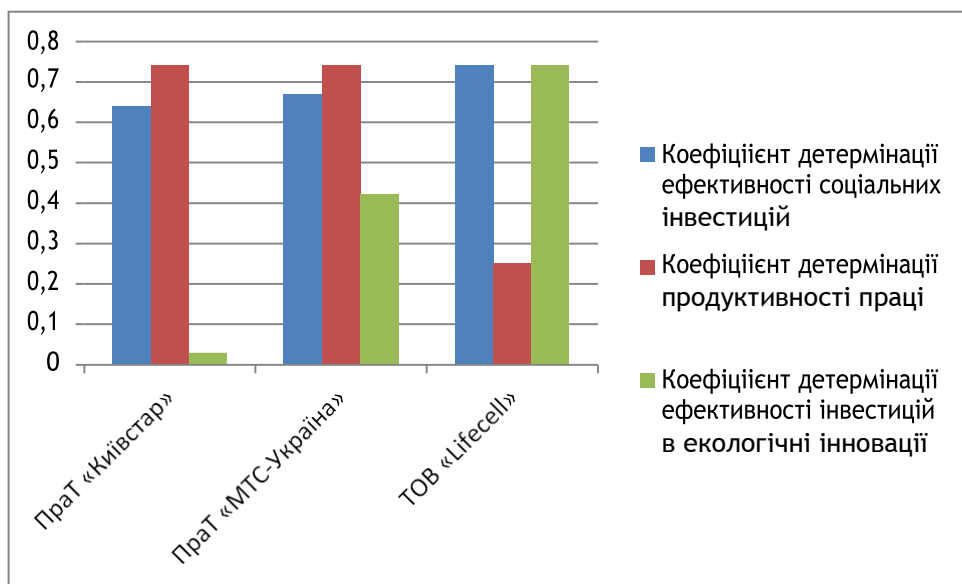

Рис. 2. Детермінаційна залежність рентабельності діяльності від окремих складових соціально-економічного розвитку підприємств мобільного зв'язку

У свою чергу, визначено кореляційну залежність між продуктивністю праці працівників підприємств мобільного зв'язку та показниками, які на неї впливають, яка є достатньо тісною за винятком рівня професійного навчання персоналу. Це пояснюється тим, що для працівників набагато важливішим є мотиваційний механізм та турбота про їх здоров'я. До того ж така тенденція спостерігається на всіх досліджуваних підприємствах. (табл. 4, рис. 3).

Таблиця 4

Кореляційна залежність між продуктивністю праці працівників підприємств мобільного зв'язку та показниками, які на неї впливають

Показники	ПрАТ «Київстар»	ПрАТ «Vodafone - Україна»	ТОВ «Lifecell»
Коефіцієнт кореляції рівня професійного навчання працівників	0,32	0,34	0,38
Коефіцієнт кореляції рівня премійованості працівників	0,86	0,84	0,84
Коефіцієнт кореляції рівня оздоровлення працівників	0,45	0,52	0,48

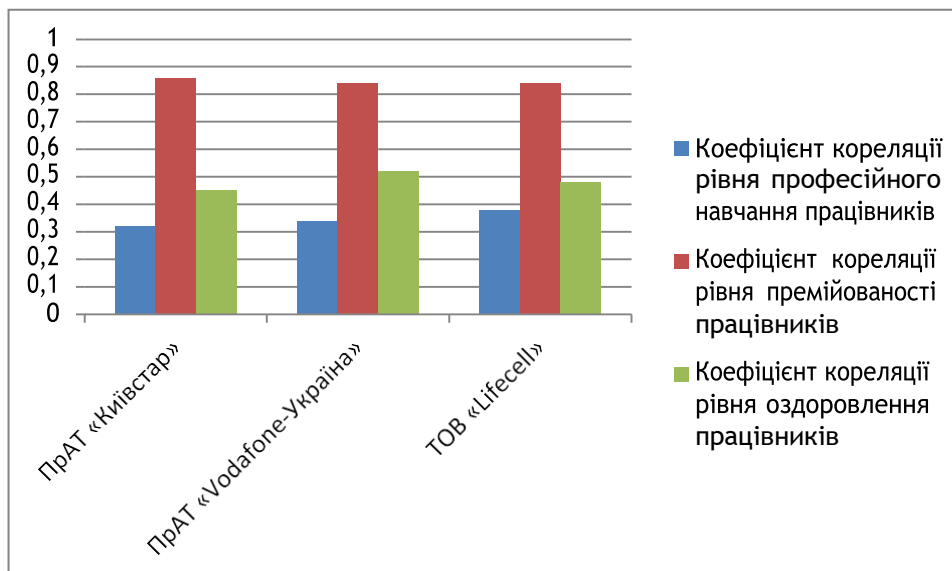

Рис. 3. Кореляційна залежність між продуктивністю праці працівників підприємств мобільного зв'язку та показниками, які на неї впливають

З метою підвищення рівня соціально-економічного розвитку підприємств зв'язку доцільно використовувати модель соціальної відповідальності (рис. 4).

Рис. 4. Модель соціальної відповідальності підприємства зв'язку

Розглянувши кожен складову соціальної відповідальності діяльності підприємств зв'язку відповідно до запропонованої моделі, виявлено, що майже всі ці складові знаходяться на задовільному рівні за винятком відповідальності перед персоналом, яка потребує удосконалення за рахунок покращення умов праці та застосування нематеріальної мотивації і тим самим зниження плинності кадрів.

Висновки. Визначено, що основними напрямками модернізації соціально-економічного розвитку підприємств зв'язку в умовах цифрової економіки є:

- моніторинг та підвищення рівня технічного та технологічного розвитку
- підвищення кваліфікації працівників за рахунок навчання більшої кількості персоналу;
- удосконалення системи мотивації працівників, впроваджуючи форми нематеріальної мотивації, а саме: публічне визнання; вільний час; надання інформації; зворотний зв'язок; незалежність; гнучкий графік роботи;
- впровадження соціальних проектів, спрямованих на покращення добробуту суспільства;

- зміцнення конкурентоспроможності підприємств за рахунок розширення клієнтської бази, асортименту послуг, доступної цінової політики;
- залучення ресурсів в екологічний інноваційний розвиток діяльності;
- моніторинг та підвищення якості послуг;
- підвищення ефективності діяльності підприємства.

Список використаної літератури

1. Офіційний сайт ПрАТ «Київстар». URL: https://kyivstar.ua/uk/about/about/kyivstar_today
2. Офіційний сайт ПрАТ «Vodafone-Україна». URL: <http://www.mts.ua/ru/mobile/tariffs/mts-bez-obyazatelstv>
3. Офіційний сайт ТОВ «Lifecel». URL: http://www.lifecell.ua/uk/pro_lifecell/kompaniia-sogodni/lifecell-sogodni/

REFERENCES

1. Oficynyi sayt PrAT –Kyivstar [Official side of PrAD –Kyivstar]. Retrieved from https://kyivstar.ua/uk/about/about/kyivstar_today
2. Oficynyi sayt PrAT –Vodafone-Ukraine [Official side of PrAD –Vodafone-Ukraine]. Retrieved from <http://www.mts.ua/ru/mobile/tariffs/mts-bez-obyazatelstv>.
3. Oficynyi sayt TOV –Lifecell [Official side of LTD –Lifecell]. Retrieved from http://www.lifecell.ua/uk/pro_lifecell/kompaniia-sogodni/lifecell-sogodni.

ЛАЗОРЕНКО ЛАРИСА ВИТАЛЬЕВНА. МОДЕРНИЗАЦІЯ УПРАВЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧЕСКИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВ СВ'ЯЗИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ. В статті раскрыта роль управління соціально-економічним розвитком підприємств зв'язи в умовах цифрової економіки. Сделана оцінка системи управління персоналом підприємств зв'язи. Определена кореляційна залежність між рентабельністю і окремими складовими соціально-економічного розвитку. Проаналізована модель соціальної відповідальності підприємств зв'язи. Предложено основні напрями модернізації соціально-економічного розвитку підприємств зв'язи в умовах цифрової економіки.

Ключевые слова: підприємства зв'язи, соціально-економічне розвиток, цифрова економіка, кореляційна залежність, продуктивність праці.

LAZORENKO LARYSA. MODERNIZATION MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT OF ENTERPRISES OF CONNECTION IN THE CONDITIONS OF DIGITAL ECONOMY. The article reveals the role of management of socio-economic development of enterprises of connection in the conditions of digital economy is exposed in the article. The estimation of control system by the personnel of enterprises of connection is done. Cross-correlation dependence between profitability and separate constituents of socio-economic development is certain. The model of social responsibility of enterprises of connection is analysed. Basic directions of modernisation of socio-economic development of enterprises of connection in the conditions of digital economy are proposed.

Key words: enterprises of connection, socio-economic development, digital economy, cross-correlation dependence, labour productivity.